

*Centrum voor Archeologie,
Gemeente Amersfoort*

Aan:
Gemeente Soest
Dhr. F. Supusepa
Postbus 2000
3760 CA Soest

GEMEENTE SOEST	
Ingek. Nr.	1042624
06 MEI 2013	
Afd.:	RU

Onderwerp:
Goedgekeurd PvE archeologisch onderzoek
IVO-proefsleuven Staringlaan sportveld, Soest

Datum:
01-05-2013

Uw kenmerk:

Ons kenmerk:

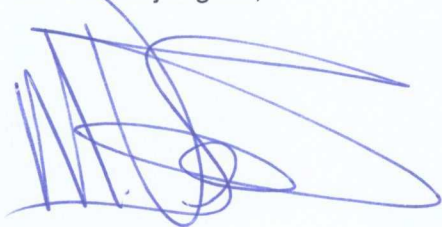
Geachte heer Supusepa, Beste Ferry,

Hierbij zend ik u het door het bevoegd gezag (Gemeente Soest) goedgekeurde Programma van Eisen (PvE) voor een *Inventariserend archeologisch Veldonderzoek* middels Proefsleuven (IVO-P) op de locatie *Staringlaan sportveld* te Soest.

Ik stuur u via de e-mail een digitale versie van het PvE.

Indien u nog vragen heeft, neem dan gerust contact op met mij of een van mijn collega's.

Met vriendelijke groet,

drs. M. (Milo) Verhamme
Regio-archeoloog

Bijlagen:

- Goedgekeurd en getekend PvE in analogo formaat.

Inlichtingen bij:

Milo Verhamme
Regio-archeoloog
email: m.verhamme@amersfoort.nl
Langegracht 11
3811 BT Amersfoort
tel: 033-4637797 / 06-21950997

PROGRAMMA VAN EISEN ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK	
PROJECT	Soest – Staringlaan sportveld
PLANVERSIE	Schetsontwerp Jan Wolkerserf Soest, Eekel Architecten, 15-04-2013.
PLAATS BINNEN ARCHEOLOGISCH PROCES	
IVO – proefsleuven (IVO-P)	

OPSTELLER	Contactgegevens	Datum	Paraaf
Bevoegde overheid	Gemeente Soest Dhr. H. de Jong, Afdeling Ruimte Postbus 2000 3760 CA Soest 035-6093539 h.dejong@soest.nl	25-4 2013	
Auteur	Dhr. drs. M.L. Verhamme Regio-archeoloog Centrum voor Archeologie Langegracht 11 3811 BT Amersfoort tel: 033-463 77 97 / 06-219 50 997 m.verhamme@amersfoort.nl	23-4 2013	
OPDRACHTGEVER	Contactgegevens		
Contactpersoon	Gemeente Soest Dhr. F. Supusepa Postbus 2000 3760 CA Soest Tel: 035-609 34 11 f.supusepa@soest.nl		
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS ONDERZOEKSGBIED			
Locatie	Staringlaan sportveld		
Plaats	Soest		
Gemeente	Soest		
Provincie	Utrecht		
Toponiem	Staringlaan		
Kadasternummer(s)	Soest, sectienummer 4108		
Kaartbladnummer	Blad nr. 32A, volgens topografische kaart 1:25.000		
XY-coördinaten onderzoeksgebied	Noordwest	149.874 / 464.127	
	Noordoost	149.943 / 464.091	
	Zuidoost	149.909 / 464.004	
	Zuidwest	149.855 / 464.030	
	Centrum	149.897 / 464.066	
CMA/AMK-nummer en status	-		
ARCHIS-waarnemingsnr.	-		
Waarde volgens archeologische beleidskaart	Gebied met middelhoge archeologische verwachting (AWV2)		
Oppervlakte	Oppervlakte plangebied en onderzoeksgebied: ca. 6820m ² . Oppervlakte proefsleuven: ca. 680m ² . Zie afbeelding 1 en 2 in de bijlagen voor kadasterkaart met het plangebied en de voorgestelde ligging van de proefsleuven.		

Huidig grondgebruik	Ten tijde van het opstellen van dit PvE bestaat het plangebied uit een grasveld (voormalig korfbalveld).
AANLEIDING EN MOTIVERING VAN HET ONDERZOEK	
Aanleiding en motivering	<p>De Gemeente Soest heeft besloten het plangebied eerst archeologisch te laten onderzoeken in het kader van een bestemmingsplanwijziging, alvorens het terrein te verkopen ten behoeve van woningbouw.</p> <p>De verwachting is dat eventueel aanwezige archeologische sporen door de bouwactiviteiten ernstig verstoord en mogelijk zelfs geheel vernietigd zullen worden. De voorgenomen bodemversturende ingrepen vormen daarmee direct gevaar voor het eventueel ter plekke aanwezige bodemarchief.</p> <p>Het plangebied ligt in een gebied met een middelhoge archeologische verwachtingswaarde (AWV2) op de Archeologische Beleidsadvieskaart van de gemeente Soest. Volgens het Bestemmingsplan Soest Midden en Zuid (2011) zijn archeologische voorwaarden aan de ontwikkeling van het betreffende plangebied gesteld, in het kader van de Archeologische Monumentenzorg.</p>
Selectieadvies en besluit	<p>Direct na het archeologisch onderzoek zullen de aangetroffen archeologische resten gewaardeerd worden. De Gemeente Soest zal aan de hand van het door de uitvoerende archeologische instantie gegeven <i>selectieadvies</i> moeten beslissen (<i>selectiebesluit</i>) wat er met de aangetroffen archeologische resten moet gebeuren: beschermen in de bodem, geheel opgraven, begeleiden van overige bodemwerkzaamheden of vrijgeven.</p> <p>Om de voortgang van het project te waarborgen, dient het <i>selectieadvies</i> uiterlijk vier weken na het afronden van het IVO-proefsleuven bij de opdrachtgever binnen te zijn.</p>
EERDER UITGEVOERD ONDERZOEK (resultaten van het tot dusver uitgevoerde onderzoek)	
Bureauonderzoek (naam)	
Uitvoerder	-
Uitvoeringsperiode	-
Rapportage	-
Veldonderzoek IVO – karterend booronderzoek	
Uitvoerder	-
Uitvoeringsperiode	-
Uitvoeringsmethode	-
Rapportage	-
Vondsten/documentatie	-
Sloopbegeleiding	
Uitvoerder	-
Uitvoeringsperiode	-
Specialistisch onderzoek	
Archeobotanisch	-
Archeozoologisch	-
Fysisch-antropologisch	-
Fysisch-geografisch	-
Geofysisch	-

Archeologisch materiaal	-
Vondsten/documentatie	-
Geraadpleegde bronnen en partijen	
Overige literatuur	<p>Boer, G.H. de, 2010: 'Gemeente Soest. Een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart', <i>RAAP-rapport 1866</i>, Weesp.</p> <p>Gemeente Soest, 2011: <i>Beleidsnota archeologie gemeente Soest</i>.</p> <p>Groot, R.W., 2012: 'Plangebied Birkstraat 84 Gemeente Soest Archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek (proefsleuven)', <i>RAAP-rapport 2642</i>, Weesp.</p> <p>Tump, M., 2012: 'Programma van Eisen IVO-proefsleuven Birkstraat 84 Soest', <i>BAAC A-12.0234</i>, 's-Hertogenbosch.</p>
Amateur-archeologen	De lokale AWN afdeling (Vallei en Eemland) kon geen aanvullende informatie geven.
ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING	
Regionale archeologische (inclusief bouwhistorische) en (cultuur-) landschappelijke context	<p><i>Landschappelijke context</i></p> <p>Het plangebied ligt op de overgang van de Soester stuwwal naar het dekzandgebied ten oosten ervan. Deze stuwwal is ontstaan doordat gletsjers die Nederland in het Saalien (vroeg ijstijd) bereikten de ondergrond hebben opgestuwd, waardoor aan het uiteinden van de gletsjers stuwwallen ontstonden. Door het smeltwater werden puinwaaiers afgezet aan de voet van de stuwwallen. Vanaf het moment dat het landijs smolt verminderde ook de druk op de stuwwallen, waardoor materiaal van de helling af gleed en spoelde en hellingafzettingen vormde rondom de stuwwal. In het voormalige gletsjerdal ligt de rivier de Eem. In de daarop volgende ijstijd, het Weichselien, bereikte het landijs Nederland niet. Door het koude en droge klimaat was de bodem wel permanent bevroren. In de zomer ontdooide alleen de bovengrond van de bodem. Daarnaast was er in de zomer veel smeltwater. Ook dit zorgde voor de vorming van hellingafzettingen en verspoeling van de bovengrond van de bodem. Lokaal zand kon gemakkelijk door de wind verplaatst worden en werd elders weer afgezet in de vorm van dekzand. Rondom de stuwwallen werden deze dekzanden afgezet in de vorm van gordeldekzand.¹</p> <p>In de late middeleeuwen ging men akkers bemesten met bosstrooisel of heideplaggen die met potstalmest doordrenkt waren. Zo ontstond na verloop van tijd door menselijk handelen een ophoogpakket (plaggendek, esdek) bestaande uit humeus zand.</p> <p><i>Geomorfologie en bodem</i></p> <p>Vanwege de ligging binnen de bebouwde kom van Soest is het plangebied niet gekarteerd op de geomorfologische kaart en de bodemkaart. Op basis van extrapolatie van de omliggende eenheden is waarschijnlijk gordeldekzand aanwezig met als bodemtype een enkeerdgrond. Een enkeerdgrond is gevormd door het jarenlang ophogen van het land door middel van met mest en nederzettingsafval doordrenkte plaggen. Onder het esdek is vaak de oorspronkelijke</p>

¹ Tump, M., 2012.

	<p>podzolbodem nog aanwezig en soms is zelfs een oude akkerlaag zichtbaar, waarin en waaronder de sporen van landbewerking en nederzettingen nog intact worden aangetroffen. Door de aanwezigheid van dit esdek kunnen eventueel onderliggende archeologische resten (met name uit de Late Prehistorie en de Vroege Middeleeuwen) buiten het bereik van latere versturende invloeden van bovenaf zijn gebleven.</p> <p>Het perceel bevindt zich volgens het Actueel Hoogtebestand Nederland rond de 5.50m. +NAP. Hoewel het plangebied niet gekarteerd is, doet extrapoleren van de gegevens vermoeden dat het binnen een zone met grondwatertrap VI ligt: hier is de gemiddeld hoogste grondwaterstand 40-80cm onder maaiveld en de gemiddeld laagste grondwaterstand >120cm onder maaiveld.</p> <p><i>Historisch-topografische context</i></p> <p>Het plangebied bevindt zich binnen de middeleeuwse ontginnings-eenheid De Birkt. De ontginning van dit deel van het huidige Soest heeft plaatsgevonden vanaf mogelijk al de 10de eeuw. In de 14de eeuw bestond De Birkt voornamelijk uit lager gelegen broekgronden langs de Eem, en voor een klein deel uit bossen en heidevelden. Het huidige dorp Soest ontstond in die tijd langs de doorgaande weg van Amersfoort naar Baarn. De oudste kern van het huidige Soest, met kerk en klooster Mariënborg, bevindt zich ten noorden van het plangebied. Het plangebied bevindt zich nabij één van de oudste wegen van Soest, de Birkstraat; een oude verbindingsweg naar het oosten. Langs deze weg bevinden zich meerdere historische boerderijplaatsen. Op een kaart uit ca. 1830 is ter hoogte van het plangebied een bebost terrein aangeduid, nabij enkele boerenerven, met boerderijen, schuren en hooibergen.</p> <p><i>Archeologie</i></p> <p>Volgens de samengestelde archeologische verwachtingskaart van de gemeente Soest geldt er een middelhoge archeologische verwachting voor de aanwezigheid van jager/verzamelaars, en een hoge archeologische verwachting voor landbouwers. Binnen het plangebied zelf zijn tot nu toe nog geen vondsten gedaan.</p> <p>Ten noord(west)en en zuiden van het plangebied bevinden zich diverse archeologisch waardevolle terreinen (AMK-terreinen). In het zuiden ligt het landgoed Vosseveld, in 2012 archeologisch onderzocht, en een aantal beschermde terreinen van zeer hoge archeologische waarde (Lange en Korte Duinen. Er zijn hier vondsten gedaan van de Laat-Paleolithische Hamburgcultuur en Tjongercultuur. Ook zijn resten uit het Mesolithicum aangetroffen en grafheuvels uit de periode Neolithicum-IJzertijd.</p> <p>Ten noorden van het plangebied lag de oude dorpskern van Soest, met onder meer een kloosterterrein dat aan het einde van de 14de eeuw voor het eerst in schriftelijke bronnen genoemd wordt en aan het begin van de 17de eeuw is verlaten. Ten noordwesten ligt de Soester Eng, met onder meer een grafheuvel uit het Neolithicum of de Bronstijd.</p>
Aard en ouderdom van de aangetroffen vindplaats(en)	nvt
Begrenzing en oppervlakte	Onbekend

van de totale vindplaats (dus ook buiten het plangebied)	
Begrenzing en oppervlakte van (het deel van) de vindplaats binnen het plangebied	Onbekend
Specifieke verwachting	
Structuren en sporen (per periode)	<p>Vroege Prehistorie (300.000 - 2000 v.Chr.) Paleolithische, mesolithische en neolithische resten kunnen voorkomen. Sporen uit deze periode kunnen bestaan uit nederzettingen, jachtkampen, <i>special purpose sites</i> (haardkuilen, vuursteenconcentraties), agrarische sporen (greppels, paalsporen, (afval-)kuilen en/of eergetouwkrassen). Deze sporen hebben over het algemeen een iets grijzere kleur dan het omgevingszand en kunnen houtskoolpartikels en eventueel vuursteenafslagen bevatten.</p> <p>Late Prehistorie (2000-40 v. Chr.) Sporen uit deze periode kunnen bestaan uit nederzettingen en agrarische sporen. Bronstijd- en IJzertijdsporen zullen, wat donkerder van kleur (licht- tot donkergrijs of bruin) zijn en kunnen naast vuursteen ook aardewerk en andere materialen bevatten. Bewoningssporen uit die perioden bestaan uit paalgaten, hutkommen, greppels, kuilen en mogelijk een waterkuil of put.</p> <p>In de wijde omgeving komen grafheuvels voor, daterend uit het Neolithicum, Bronstijd/IJzertijd. Hoewel deze hoogstwaarschijnlijk op de hogere delen van de stuwwal lagen (zoals de grafheuvel het Enghenbergje), is het niet uit te sluiten dat ze ook binnen het plangebied voorkomen.</p> <p>Romeinse tijd (40 v.Chr. – 450 n.Chr.) Sporen uit de Romeinse Tijd worden niet verwacht.</p> <p>Vroege Middeleeuwen (450 - 1000 n.Chr.) Sporen van vroegmiddeleeuwse oorsprong worden niet direct verwacht, maar kunnen niet uitgesloten worden. Als ze worden aangetroffen zullen deze met name gerelateerd zijn aan bewoning en agrarische activiteiten. Ze kunnen zich voordoen in de vorm van paalgaten (bijvoorbeeld van boerderijen of een schaapskooi), sloten, greppels en akkerlagen (esdek). Ook kunnen karrensporen worden aangetroffen. Resten van grafvelden kunnen niet uitgesloten worden.</p> <p>Late Middeleeuwen (1000-1500 n. Chr.) Sporen uit deze periode worden verwacht binnen het plangebied en kunnen bestaan uit (pre-stedelijke) nederzettingen, voorlopers van de lintbebouwing en agrarische activiteiten. Ze kunnen zich voordoen in de vorm van paalgaten (bijvoorbeeld van boerderijen of een schaapskooi), sloten, greppels, akkerlagen (esdek) en karrensporen. Ook kunnen resten van grafvelden aangetroffen worden.</p> <p>Nieuwe tijd (1500 – heden) Het historisch kaartmateriaal vanaf 1832 toont in het plangebied geen</p>

	<p>bebouwing, maar altijd een open terrein. De directe omgeving van het plangebied is op historisch kaartmateriaal wel veelal bebouwd; voornamelijk langs de Birkstraat en later ook langs de Staringlaan, Bilderdijklaan en Aagje Dekenlaan.</p> <p>Bewoningssporen uit de Nieuwe tijd worden niet verwacht, maar kunnen ook niet geheel uitgesloten worden. Bebouwing van voor het oudste historisch kaartmateriaal is mogelijk.</p>
Anorganische artefacten	De lage grondwaterstand geeft aanleiding om matige tot slechte conserverende omstandigheden voor metaal te verwachten.
Organische artefacten	De lage grondwaterstand geeft aanleiding om matige tot slechte conserverende omstandigheden voor alle organische materialen te verwachten.
Paleo-ecologische resten	De lage grondwaterstand geeft aanleiding om matige tot slechte conserverende omstandigheden voor paleo-ecologische resten te verwachten.
Archeozoölogische en botanische resten	De lage grondwaterstand geeft aanleiding om matige tot slechte conserverende omstandigheden voor archeozoölogische en botanische resten te verwachten.
Motivatie	De verwachte aanwezigheid van een esdek in het plangebied vergroot de kans op goed geconserveerde oudere sporen. De nog aanwezige bebouwing heeft mogelijk wel enige bodemverstoring veroorzaakt. Van recente bouw- en sloopactiviteiten en andere bodemverstoringen op het terrein is niets bekend. Het plangebied is, afgaande op historisch kaartmateriaal, de afgelopen anderhalve eeuw onbebouwd geweest.
Archeologische stratigrafie en diepte van de vondstenlaag	<p>Vondsten en sporen kunnen vanaf ca. 70cm onder maaiveld verwacht worden (in en onder het esdek), tot minstens 1,5m. onder maaiveld.</p> <p>De bodemopbouw in het onderzoeksgebied is op basis van bodemkundige boringen in het kader van het Milieurapport en de Archeologische Quicksan als volgt vastgesteld (in hoofdlijnen):</p> <ul style="list-style-type: none"> • 0 tot 10 cm onder maaiveld: bouwvoor; • 10 tot 70 cm onder maaiveld: donkergrijs zand (grondverbetering, varieert in dikte); • 70 tot 130 cm onder maaiveld: donkerbruin licht humeus zand (esdek, varieert in dikte); • 130 tot 150 cm onder maaiveld: geelbruin-grijsbruin zand (BC-horizont); • > 150 cm onder maaiveld: donkergeel zand (C-horizont).
Gaafheid en conservering	Gezien de beperkte (geen?) bodemverstorende activiteiten in het plangebied de afgelopen eeuwen en de mogelijke aanwezigheid van een cultuurdek (esdek), is er een grote kans op goed geconserveerde oudere sporen.
DOELSTELLING EN VRAAGSTELLING	
Doelstelling en vraagstelling	Hoofddoel van dit inventariserend veldonderzoek middels proefsleuven (IVO-P) is het vaststellen van de inhoudelijke en fysieke kwaliteit van het bodemarchief op deze locatie (aard, ouderdom, omvang, gaafheid, conservering) teneinde tot een waardestelling te kunnen komen op grond waarvan een besluit kan worden genomen hoe hiermee om te gaan bij de verdere realisatie van het plan.

	<p>Verder is het onderzoek gericht op het toetsen van de archeologische verwachting zoals opgenomen in dit Programma van Eisen.</p>
<p>Onderzoeksvragen (wat moet worden beantwoord)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zijn er binnen het onderzoeksgebied archeologische resten aanwezig? <ul style="list-style-type: none"> ○ Zo ja: <ul style="list-style-type: none"> - Wat is de landschappelijke context ervan? - Wat is de aard, omvang en datering van de resten en de gaafheid en conservering ervan? ○ Zo nee: Is er reden om aan te nemen dat er archeologische resten in de bodem aanwezig zijn geweest en zijn er dan uitspraken te doen over de aard, omvang en datering ervan en de reden van het verdwijnen? • Wat is de archeologische waarde van de aangetroffen resten?
<p>Relatie Nederlandse Onderzoeksagenda Archeologie (NOaA) en/of andere onderzoekskaders</p>	<p>Het onderzoek past binnen het kader van de NOaA. In deze onderzoeksagenda wordt speciaal aandacht gevraagd voor het vergaren van kennis over kleine plattelandssteden en dorpen in de Late Middeleeuwen (hoofdstuk 20, par. 2.9.1), aangezien hier nog zeer weinig over bekend is. Onderzoek in Soest - en met name in en rond haar historische kern - is een uitgelezen mogelijkheid bestaande vragen omtrent dit onderwerp te beantwoorden, en nieuwe vragen te formuleren. De nabijgelegen Birkstraat heeft een nadrukkelijke rol gespeeld als historische verbindingsweg tussen Soest en het oosten.</p> <p>Tevens ligt het plangebied in een landschap waar het verschil tussen hoog (dekzandruggen / stuwwallen) en laag (dekzandvlakte en Eemdal) een bepalende rol heeft gespeeld in de bewonings- en gebruiksgeschiedenis. Over de precieze invulling van deze regionale gebruiksgeschiedenis is nog relatief weinig bekend.</p>
<p>METHODEN EN TECHNIEKEN (veldwerk)</p>	
<p>Plan van Aanpak (PvA)</p>	<p>Er dient gewerkt te worden met een, door (de adviseur van) het bevoegd gezag, goedgekeurd PvA.</p>
<p>Methoden en technieken</p>	<p>Het proefsleufonderzoek zal dienen te bestaan uit de aanleg van vijf proefsleuven, variërend in lengte van 47 tot 86 meter. De sleuven zijn NNO-ZZW georiënteerd.</p> <p>De breedte van de sleuven zal minstens 2 meter dienen te bedragen.</p> <p>Zie afbeelding 2 voor voorgestelde ligging van de proefsleuven.</p> <p>Onderzoek De dagelijkse leiding dient in handen te zijn van de projectarcheoloog: dit is een Senior KNA-archeoloog met aantoonbare leidinggevende ervaring en kennis van de lokale en regionale geschiedenis, alsmede ervaring met stadskernarcheologie.</p> <p>Werkputten Aantal / ligging: 5 proefsleuven NNO-ZZW gericht. Breedte: minstens 2,00m.</p>

Totaal:

In totaal zullen er 5 proefsleuven moeten worden aangelegd, variërend van 47 tot 68 m. lang. De totale lengte bedraagt maximaal 338 meter. Zie afbeelding 2 in de bijlage voor kaartje met voorgesteld puttenplan.

De werkputten moeten machinaal aangelegd worden door een graafmachinist met ervaring in archeologische werkzaamheden. De werkput dient vlaksgewijs verdiept te worden. Hierbij dient altijd minimaal één archeoloog aanwezig te zijn.

- Werkputten krijgen de codering 'WP' met een volgnummer.

Vlakken

- Het eerste vlak dient te worden aangelegd op de hoogte waar zich voor het eerst (duidelijke) archeologische sporen aftekenen.
- In principe dient de sleuf verdiept te worden tot de eerste archeologische sporen zich aftekenen.
- **Indien op enig moment de aangetroffen archeologische resten door de projectarcheoloog als behoudenswaardig worden beoordeeld dient overleg plaats te vinden met de deskundige namens het bevoegd gezag.** Deze zal besluiten of er verder verdiept dient te worden, of dat de aangetroffen resten inderdaad behoudenswaardig zijn en het vooronderzoek wordt beëindigd.
- Bij grote vondstverstrooiingen, vondst- en/of spoorconcentraties zal niet verder verdiept worden, om deze restanten te bewaren voor het definitieve onderzoek. De beslissingen aangaande het te handhaven vlakniveau wordt genomen in overleg met de deskundige namens het bevoegd gezag; argumentatie dient te worden vastgelegd in het dagrapport.
- Alle vondsten, vondstcomplexen, sporen en lagen in deze vlakken dienen ingemeten en geregistreerd te worden, tenzij in overleg met en met goedkeuring van de deskundige namens de bevoegde overheid anders besloten wordt. Argumentatie dient te worden vastgelegd in het dagrapport.
- Er dient systematisch gebruikt gemaakt te worden van een metaaldetector van goede kwaliteit door een ervaren onderzoeker. De metaaldetector dient ten minste gebruikt te worden tijdens het aanleggen van de werkputten, op ieder archeologisch vlak en op de stort.

Profielen

- Ten behoeve van onderzoek naar de bodemopbouw en stratigrafie dienen relevante (gezien de onderzoeksvragen en –doelen) profielen, minimaal één profiel, in overleg met de projectleider, geheel gedocumenteerd te worden, bij voorkeur tot op het natuurlijke, ongestoorde moedermateriaal. De keuze wordt beargumenteerd in het dagrapport.
- Alle sporen en lagen in de geselecteerde profielen dienen gedocumenteerd te worden tenzij in overleg met en met goedkeuring van de deskundige namens de bevoegde overheid anders besloten wordt. Argumentatie dient dan te worden vastgelegd in het dagrapport.

Meetsysteem

- De proefsleuven en het lokale meetsysteem dienen in RD coördinaten

	<p>te worden ingemeten/omgezet. Deze gegevens worden in een meetrapport vastgelegd en aan het protocolboek toegevoegd.</p> <p>Documentatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gezien het samenwerkingsverband dat de Gemeente Soest heeft met het Centrum voor Archeologie (CAR) van de Gemeente Amersfoort, dient de registratiemethode of de bouwstenen van het CAR te worden gehanteerd. Indien de uitvoerende partij van het onderzoek niet beschikt over de beschrijving van deze methode, formulieren en/of bouwstenen, kunnen deze opgevraagd worden bij het Centrum voor Archeologie van de Gemeente Amersfoort. • Een kopie van de digitale opgravingsgegevens dient aan het CAR na afloop van de rapportage geleverd te worden.
Strategie	<p>Gezien de archeologische verwachting en de aanwezige bodemopbouw is een <u>inventariserend veldonderzoek middels proefsleuven</u> (IVO-P) op deze locatie de vereiste onderzoeksmethode.</p>
Structuren en grondsporen	<ul style="list-style-type: none"> • De sporen en lagen in de vlakken dienen (driedimensionaal) ingemeten en geregistreerd te worden en dienen te worden onderzocht door middel van de aanleg van een dwarsdoorsnede (coupe; waarbij schavend verdiept moet worden) en het documenteren (beschrijven, tekenen en fotograferen) daarvan. • Splitsingen en oversnijdingen worden op een dusdanige manier vastgelegd en onderzocht dat een eventuele fasering aangebracht kan worden. Greppels, sloten en andere omvangrijke sporen worden op minimaal twee plaatsen gecoupeerd, bijvoorbeeld aan begin en eind of daar waar het spoor zich het duidelijkst aftekent. • Indien greppels of sloten een aanzienlijke lengte hebben kan besloten worden de vondsten per eenheid te verzamelen, bijvoorbeeld per 5 meter. • Van sporen waarvan de onderkant in een proefsleuf of coupe niet bereikt kan worden, wordt de diepte en/of opbouw door middel van boringen bepaald. • Alle gedocumenteerde lagen uit de profielen moeten steekproefsgewijs doorzocht worden op vondstmateriaal. • Alle gedocumenteerde sporen krijgen een individueel nummer ('featurenummer'): 'F' met volgnummer. • Een feature wordt nader gedocumenteerd op een featureformulier.
Aardwetenschappelijk onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Enkel de fysische-geografische gegevens die in relatie tot de waardering van de vindplaats en de onderzoeksvragen staan, dienen te worden geanalyseerd. • Ten behoeve van onderzoek naar de bodemopbouw en stratigrafie (gezien de onderzoeksvragen en -doelen) wordt (minimaal) één ideaal- of totaalprofiel opgesteld, over de lengte van het perceel. De locatie van dit profiel dient te worden aangegeven op de puttenkaart en/of vlaktekening. • Wanneer dit voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen nodig en mogelijk is, worden monsters genomen voor micromorfologisch onderzoek en ander fysisch-geografisch laboratoriumonderzoek.
(An)Organische artefacten	<ul style="list-style-type: none"> • Alle aangetroffen anorganische artefacten (soort en aantal) uit de sporen moeten verzameld worden. Anorganische artefacten die bij de aanleg van werkputten en/of vlakken zijn aangetroffen moeten verzameld worden, tenzij dit naar bevinding van de projectarcheoloog niet noodzakelijk is. Dit besluit zal dan beargumenteerd moeten worden

	<p>in het dagrapport.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor stortvondsten geldt in het geval van alle materiaalcategorieën dat de bijzondere en exposabele materialen meegenomen worden. • De verzamelwijze wordt bepaald met behulp van Leidraad 1; “Veldhandleiding archeologie” en de Leidraad “Eerste hulp bij kwetsbaar vondstmateriaal”. • Indien omvangrijke en/of kwetsbare (verbrande) houtstructuren worden aangetroffen zal ondersteuning van een specialist ingeroepen worden voor advies bij berging en/of bemonstering van de structuur.
Menselijke resten	<ul style="list-style-type: none"> • Indien botmateriaal wordt aangetroffen, waarvan het vermoeden bestaat dat het menselijke resten betreffen, dient direct een fysisch antropoloog ingeschakeld te worden om dit vast te stellen. • Indien menselijke resten worden aangetroffen, dient de deskundige van de bevoegde overheid hier direct van op de hoogte te worden gebracht. • Menselijke resten worden zo veel mogelijk in situ gelaten, totdat in overleg met de deskundige van de bevoegde overheid besloten is hoe hier verder mee om te gaan. • Indien de aanwezigheid van menselijke resten is vastgesteld, dient men bij de voortgang van het onderzoek rekening te houden met de aanwezigheid van meer menselijke resten binnen het plangebied.
Overige archeobiologische resten	<ul style="list-style-type: none"> • Er dienen alleen monsters met een specifieke onderzoeksvraag te worden genomen, in relatie tot de beantwoording van de onderzoeksvragen. Het bepalen welke contexten voor bemonstering in aanmerking komt, gebeurt op basis van: <ul style="list-style-type: none"> - verwachte archeologische waarde, o.a. bepaald op basis van aanwezigheid dateerbaar vondstmateriaal en/of bepaalde functie/aard, bijvoorbeeld haardplaats, greppel, waterput/kuil, beerput/kuil, afvalkuil, akkerlaag - verwachte conservering, o.a. bepaald op basis samenstelling context, zoals het al dan niet aanwezig zijn van verkoold materiaal en/of humeus materiaal <p>Monsternamen zal beargumenteerd moeten worden in het dagrapport. Monsternamen vindt plaats op basis van Leidraad 1 (Veldhandleiding Archeologie).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Paleo-ecologisch materiaal, zoals visresten en zaden en granen, dienen middels bemonstering in zakken van 5 liter verzameld te worden.
Dateringstechnieken	<ul style="list-style-type: none"> • In sporen aangetroffen bouwhout en/of houtskoolresten moeten bemonsterd worden ten behoeve van dendro- en/of ¹⁴C-onderzoek.
Beperkingen	<ul style="list-style-type: none"> • Gezien de geconstateerde bodemopbouw (Milieुरapport) kunnen de sleuven een diepte van >1.50m. bereiken. • Voor informatie omtrent bodemverontreiniging is het Milieुरapport op te vragen bij de opdrachtgever.

UITWERKING EN CONSERVERING	
Structuren, grondsporen, vondstspredingen	<p>Alle sporen dienen nader te worden uitgewerkt, beschreven, gedateerd en in complexen en structuren te worden gegroepeerd. Door de projectarcheoloog wordt eventueel een selectie gemaakt van de sporen, vondsten en monsters die verder uitgewerkt, dan wel gewassen en/of gezeefd of verwijderd worden. Deze selectie wordt in een evaluatierapport vastgelegd en aan de deskundige van de bevoegde</p>

	overheid ter goedkeuring voorgelegd.
Analyse fysische-geografie	Enkel de fysische-geografische gegevens die in relatie tot de waardering van de vindplaats en de onderzoeksvragen staan, dienen te worden geanalyseerd.
Anorganische artefacten	Alle anorganische vondsten die in relatie tot bovengenoemde sporen en structuren, de waardering van de vindplaats en/of de onderzoeksvragen staan, dienen te worden geanalyseerd.
Organische artefacten	Alle organische vondsten die in relatie tot bovengenoemde sporen en structuren, de waardering van de vindplaats en/of de onderzoeksvragen staan, dienen te worden geanalyseerd.
Archeozoölogische en botanische resten	Alle monsters die bij de evaluatie geselecteerd zijn voor nader onderzoek worden gezeefd en/of behandeld conform Archeologie Leidraad 1 van het CvAK, alle overige monsters worden goed verpakt en geadministreerd. Het geselecteerde materiaal dient door de specialisten onderzocht te worden in het licht van de onderzoeksvragen.
Beeldrapportage (objecttekeningen, foto's, kaarten e.d.)	Er worden van de door de materiaalspecialisten geselecteerde vondsten foto's gemaakt. Deze foto's dienen van een dusdanige kwaliteit te zijn, dat ze publiceerbaar zijn (minimaal 10 megapixel).
Selectie materiaal	Na beëindiging en afronding van het veldwerk en de basale vondstverwerking moeten alle verzamelde gegevens geëvalueerd en beoordeeld worden op hun geschiktheid voor analyse. Dit gebeurt tijdens het evaluatieoverleg. Er wordt bekeken in hoeverre de gegevens geschikt zijn voor het beantwoorden van alle onderzoeksvragen. Door de projectarcheoloog wordt eventueel een selectie gemaakt van de sporen, vondsten en monsters die verder uitgewerkt, dan wel gewassen en/of gezeefd of verwijderd worden. Deze selectie wordt in een evaluatierapport vastgelegd en aan de deskundige van de bevoegde overheid ter goedkeuring voorgelegd.
Conservering materiaal en deselectie	<ul style="list-style-type: none"> • Alle vondsten binnen de selectie worden geconserveerd en gecodeerd en indien mogelijk gerestaureerd, tenzij in overleg met en goedkeuring van de deskundige van de bevoegde overheid anders besloten wordt. (Volgens specificaties CvAK-leidraad nr. 1) • Al het gedeselecteerde materiaal wordt aan het archeologisch depot van het Centrum voor Archeologie van de Gemeente Amersfoort overgedragen, tenzij anders is afgesproken en vastgelegd.

DEPONERING	
Vondstdeponering	Het vondstmateriaal wordt toegevoegd aan het Archeologisch Depot van de Provincie Utrecht.
Zie eisen betreffende depot	Archeologisch Depot van de Provincie Utrecht.
Te leveren product	Conform de eisen van het Archeologisch Depot van de Provincie Utrecht.

RANDVOORWAARDEN EN AANVULLENDE EISEN	
Personele randvoorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> • Het gehele onderzoek dient geleid te worden door een (bij voorkeur één en dezelfde) projectarcheoloog: een KNA archeoloog met aantoonbare leidinggevende ervaring en kennis van de lokale en regionale geschiedenis, alsmede ervaring met stadskernarcheologie. • De analyse van het vondstmateriaal dient uitgevoerd te worden door specialisten met aantoonbare ervaring met de desbetreffende

	<p>materiaalgroep.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De analyse van de bodemopbouw en landschappelijke context van het onderzoeksterrein dient door een persoon met aantoonbare kennis van de fysische geografie van de regio te worden gedaan. • De proefsleuven moeten machinaal aangelegd worden door een graafmachinist met aantoonbare ervaring in archeologische werkzaamheden.
<p>Overlegmomenten, kwaliteitsbewaking, toezicht, overleg en evaluatie</p>	<p>De projectarcheoloog draagt zorg voor de uitvoering van alle opgravingswerkzaamheden en is verantwoordelijk voor de (inhoudelijke en wetenschappelijke) kwaliteit van de archeologische werkzaamheden en houdt toezicht op de verschillende processtappen die tijdens het onderzoek worden doorlopen. Tijdens het veldwerk wordt aan archeologen van het Centrum voor Archeologie de mogelijkheid geboden het opgravingsterrein te betreden, nadat zij zich gemeld hebben bij de dagelijkse leiding.</p> <p>Als tijdens het onderzoek blijkt dat het opgestelde PvE onvoldoende aansluit op de situatie in het veld, dient in overleg met de deskundige namens de bevoegde overheid beoordeeld te worden of het onderzoek in deze vorm verder doorgang kan vinden. Indien het onderzoek niet als zodanig verder kan worden uitgevoerd, wordt de opdrachtgever door de projectleider geïnformeerd over de consequenties en het nieuw te volgen proces. Deze procedure dient ook gevolgd te worden, wanneer zich in de fase van de uitwerking en conservering wijzigingen voordoen, die van dermate invloed zijn dat niet voldaan kan worden aan de eisen van het PvE.</p> <p>NB. Als er van het PvE wordt afgeweken zonder overleg dan wordt het rapport in principe afgekeurd.</p> <p>De opdrachtgever en de deskundige namens de bevoegde overheid worden door de projectleider van alle wijzigingen in planning en voortgang op de hoogte gehouden. Van bovengenoemde voorschriften kan alleen na toestemming van de deskundige van de bevoegde overheid afgeweken worden. Deze beslissing wordt met argumenten in het dagrapport opgenomen.</p>
<p>Overige randvoorwaarden en aanvullende eisen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Indien geen gebruik wordt gemaakt van de formulieren van het Centrum voor Archeologie dienen minimaal dezelfde punten beschreven te worden als op deze formulieren gehanteerd worden. • Startdatum van het onderzoek dient minimaal 5 werkdagen voor aanvang gemeld te worden aan het Centrum voor Archeologie; Einddatum van het onderzoek wordt zodra deze bekend is gemeld aan het Centrum voor Archeologie. Oponthoud of vertraging dient zo snel mogelijk gemeld te worden aan het Centrum voor Archeologie; • Dit PvE betreft de eisen die vanwege het archeologisch belang aan het onderzoek worden gesteld. Dit laat onverlet dat wettelijke en andere regelgeving (veiligheid, arbo etc.) aangaande het uitvoeren van werkzaamheden moet worden gevolgd; • Eventuele wijzigingen op dit PvE kunnen eventueel nog volgen zodra het definitieve funderingsplan bekend is en aanpassing noodzakelijk blijkt. • Dit PvE dient tijdens het veldwerk op de werklocatie aanwezig te zijn. • Er dient gewerkt te worden met een, door de adviseur van het bevoegd gezag, goedgekeurd PvA.

	<ul style="list-style-type: none"> • Het PvA dient tijdens het veldwerk op de werklocatie aanwezig te zijn. • Er dient gewerkt te worden volgens de <i>Gemeentelijke Richtlijnen voor Inventariserend Veldonderzoek</i> van de Gemeente Soest. Deze zijn beschikbaar via de Gemeentelijke website (www.soest.nl).
Selectieadvies	Het bevoegd gezag zal aan de hand van het door de uitvoerende archeologische instantie gegeven <i>selectieadvies</i> moeten beslissen (<i>selectiebesluit</i>) wat er met de aangetroffen archeologische resten moet gebeuren: beschermen in de bodem, geheel opgraven of begeleiden van overige bodemwerkzaamheden. Om de voortgang van het project te waarborgen, dient het <i>selectieadvies</i> met argumentatie (rapport) uiterlijk vier weken na het afronden van het IVO-proefsleuven bij de opdrachtgever binnen zijn.

WIJZIGINGEN T.O.V. HET VASTGESTELDE PvE	
Wijzigingen tijdens het veldwerk	Wijzigingen tijdens de uitvoering t.o.v. dit PvE (vraagstelling, strategie, methodiek, locatie etc.) dienen plaats te vinden in overleg met de deskundige van het bevoegd gezag, en moeten worden beargumenteerd in het dagrapport.
Belangrijke wijzigingen	Onderstaande belangrijke wijzigingen worden te allen tijde aantoonbaar voorgelegd aan de opdrachtgever en de bevoegde overheid: <ul style="list-style-type: none"> • Afwijking van de archeologische verwachting; • Wijzigingen van de gehanteerde onderzoeksmethode; • Wijzigingen van de fysieke en/of technische omstandigheden • Vastleggen overleg- en evaluatiemomenten; • Onvoorziene omstandigheden (bijvoorbeeld m.b.t. omvang vindplaats, aantallen m2, vlakken, vondsten, vondsttypen etc).
Procedure van wijziging na de evaluatiefase van het veldwerk	Wijzigingen tijdens de uitvoering t.o.v. de evaluatiefase dienen te worden goedgekeurd in overleg met de deskundige van de bevoegde overheid en beargumenteerd in de eindrapportage.
Procedure van wijziging tijdens uitwerking en conservering	Wijzigingen tijdens de uitvoering t.o.v. de uitwerking en conservering dienen te worden goedgekeurd in overleg met de deskundige van de bevoegde overheid en beargumenteerd in de eindrapportage.

LITERATUUR EN BIJLAGEN	
Literatuur	<p>Bakker, H. de en J. Schelling, 1989: <i>Systeem van bodemclassificatie voor Nederland, de hogere niveaus</i>. Staring Centrum, Wageningen.</p> <p>Boer, G.H. de, 2010: 'Gemeente Soest. Een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart', <i>RAAP-rapport 1866</i>, Weesp.</p> <p>Carmiggelt, A. en P.J.W.M. Schulten, 2002: <i>Veldhandleiding Archeologie, Archeologie Leidraad 1</i>. College voor de Archeologische Kwaliteit, Zoetermeer.</p> <p>Engel, A, 2008: 'Verkennd bodemonderzoek sportpark nabij Staringlaan te Soest', <i>Aveco de Bondt rapport 071826</i>, Driebergen.</p> <p>Gemeente Soest, 2011: <i>Beleidsnota archeologie gemeente Soest</i>.</p> <p>Groot, R.W., 2012: 'Plangebied Birkstraat 84 Gemeente Soest Archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek (proefsleuven)', <i>RAAP-rapport 2642</i>, Weesp.</p> <p>Nederlandse Onderzoeksagenda voor de Archeologie (www.noaa.nl).</p> <p>Stiboka, 1966: <i>Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50 000. Blad 32 West Amersfoort</i>. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.</p> <p>Stiboka/RGD, 1977: <i>Geomorfologische kaart van Nederland schaal 1:50 000</i>. Stichting voor Bodemkartering / Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.</p> <p>Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB), 2010: <i>Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2</i>. Gouda.</p> <p>Tump, M., 2012: 'Programma van Eisen IVO-proefsleuven Birkstraat 84 Soest', <i>BAAC A-12.0234</i>, 's-Hertogenbosch.</p>
Bijlagen	<p>Afbeelding 1: Topografische kaart Soest met locatie van het plangebied.</p> <p>Afbeelding 2: Uitsnede kadasterkaart met ligging plangebied en voorgesteld sleuvenplan.</p>

BIJLAGEN

Afbeelding 1: Topografische kaart van Soest met locatie van het plangebied (rode ster).

